Biblioteca de la Miezul Nopții

MATT HAIG

Traducere din limba engleză de
CRISTINA NAN

NEMIRA

Coperta: Rafaela ROMAYA
Prelucrare copertă: Alexandru CSUKOR
Redactor: Mihaela STAN
Lector: Cătălina MIHAI
Tehnoredactor: Corina REZAI, Alexandru CSUKOR

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HAIG, MATT
Biblioteca de la Miezul Nopții / Matt Haig; trad. din lb. engleză: Cristina Nan. - București: Nemira Publishing House, 2020
ISBN 978-606-43-0942-6

I. Nan, Cristina (trad.)

821.111

Matt Haig
THE MIDNIGHT LIBRARY
Copyright © Matt Haig, 2020
Published by arrangement with Canongate Books Ltd,
14 High Street, Edinburgh EH1 1TE

© Nemira, 2020

Tiparul executat de TIPOGRAFIA EVEREST

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-0942-6

Cuprins

O discuție despre ploaie 11
Nouăsprezece ani mai târziu 13
Bărbatul de la ușă 15
Teoria Corzilor 18
A trăi înseamnă a suferi 22
Uși 23
Cum să fii o gaură neagră 28
Antimaterie 30
00:00:00 35
Bibliotecara 38
Biblioteca de la Miezul Nopții 40
Rafturile mișcătoare 42
Cartea regretelor 45
Împovărată de regrete 47
Toate viețile încep acum 49
Trei Potcoave 53
Penultima postare a Norei înainte să se trezească
între viață și moarte 71
Tabla de șah 72
Singura cale de a învăța este să trăiești 75
Foc 82
Acvariul cu pești 94
Ultima postare a Norei înainte să se trezească
între viață și moarte 100
Viața încununată de succes 101
Ceai de mentă 113
Copacul vieții noastre 120

Eroare de sistem 125
Svalbard 129
Hugo Lefèvre 132
Mergând în cerc 136
O clipă de criză extremă în mijlocul pustietății 142
Cât e de frustrant să nu găsești o bibliotecă atunci când ai
    într-adevăr nevoie de ea 143
Insula 146
Permafrost 147
O noapte în Longyearbyen 151
Așteptări 155
Viața, moartea și funcția undelor cuantice 156
Dacă mi se întâmplă ceva, vreau să fiu acolo 165
Dumnezeu și alți bibliotecari 166
Celebritate 169
Calea-Lactee 172
Sălbatici și liberi 173
Ryan Bailey 179
O tavă din argint, plină cu prăjituri cu miere 185
Podcastul revelațiilor 189
„Howl“ 195
Iubire și durere 197
Echidistanță 202
Visul altcuiva 203
O viață liniștită 208
De ce mi-aș dori un alt univers, câtă vreme aici există câini? 212
Cină cu Dylan 215
Last Chance Saloon 217
Podgoria Buena Vista 219
Multiplele vieți ale Norei Seed 222
Rătăcită în bibliotecă 228
O perlă într-o scoică 232
Jocul 238
Viața perfectă 243
Căutarea spirituală a unei conexiuni mai profunde cu universul 248

Hammersmith 254
Tricicletă 257
Când nu mai ești aici 261
Un incident cu poliția 264
Alt fel de a vedea lucrurile 269
Florile au apă 271
Niciun loc de aterizare 273
Să nu cumva să îndrăznești să renunți, Nora Seed! 279
Trezirea 283
Cealaltă parte a disperării 286
Ceva ce am învățat (scris de un nimeni devenit fiecare dintre noi) ... 288
A trăi versus a înțelege 290
Vulcanul 296
Cum se sfârșește jocul 299

„Nu voi putea nicicând să fiu toate persoanele care aș vrea să fiu și nici să trăiesc toate viețile care mi-ar plăcea. Nu voi putea nicicând să deprind toate abilitățile pe care mi le doresc. De ce le doresc? Vreau să trăiesc și să simt toate nuanțele, tonurile și variațiile posibile ale experienței mentale și fizice a vieții mele."

SYLVIA PLATH

„Între viață și moarte se află o bibliotecă, i-a zis. Și, în acea bibliotecă, sunt rafturi care se întind la nesfârșit. Fiecare carte îți oferă ocazia să încerci o altă viață pe care ai fi putut să o trăiești. Să vezi cum ar decurge lucrurile dacă ai fi făcut alte alegeri... Ai proceda diferit, dacă ai avea ocazia să-ți alungi regretele?“

O discuție despre ploaie

Cu nouăsprezece ani înainte de a se hotărî să moară, Nora Seed se afla în biblioteca micuță și călduroasă a școlii Hazeldene din orașul Bedford. Stătea la o masă joasă, cu privirea ațintită spre o tablă de șah.

– Draga mea Nora, e normal să-ți faci griji în privința viitorului tău, i-a zis doamna Elm, bibliotecara, cu ochii scânteind.

Doamna Elm a făcut prima mișcare. Calul ei a sărit peste rândul intact de pioni albi.

– Bineînțeles că o să te îngrijoreze examenele. Însă poți să fii orice-ți dorești, Nora. Gândește-te la toate posibilitățile. E palpitant.

– Da. Presupun că e.

– O viață întreagă ți se așterne înainte.

– O viață întreagă.

– Ai putea face orice, ai putea trăi oriunde. Undeva unde e mai puțin frig și mai puțină umezeală.

Nora a împins un pion, înaintând două pătrate.

Cu greu se abținea să nu o compare pe doamna Elm cu mama ei, care o trata pe Nora ca pe o greșeală care trebuie corectată. De exemplu, când era bebeluș, mama ei se temea că urechea stângă a fetiței e mai depărtată de cap decât cea dreaptă, așa că folosea scotch ca să îndrepte situația și apoi o ascundea sub căciulița din lână.

– *Urăsc* frigul și umezeala! a subliniat bibliotecara.

Doamna Elm avea părul scurt și grizonant și o față ovală, blândă și ușor ridată, care se ivea, palidă, deasupra gulerului verde ca mătasea-broaștei. Era destul de bătrână. Și totuși, era

singura persoană din școală care se afla pe aceeași lungime de undă cu Nora, așa că, până și în zilele în care nu ploua, fata își petrecea pauza de la prânz în biblioteca micuță.

– Frigul și umezeala nu fac pereche întotdeauna, a spus Nora. Antarctica este cel mai uscat continent de pe pământ. Practic, e un deșert.

– Pare genul tău.

– Nu cred că e suficient de departe.

– Atunci, poate-ar trebui să te faci astronaut. Să cutreieri prin galaxie.

Nora i-a zâmbit.

– Ploaia e și mai neplăcută, pe alte planete.

– Mai neplăcută decât în Bedfordshire?

– Pe Venus, e acid pur.

Doamna Elm și-a scos un șervețel de hârtie din mânecă și și-a suflat nasul cu delicatețe.

– Vezi? Cu o minte ca a ta, poți face orice.

Un băiat blond, cu vreo doi ani mai mic decât Nora, pe care ea l-a recunoscut, a trecut în fugă pe lângă fereastra stropită de ploaie. Fie fugărea pe cineva, fie era fugărit. Biblioteca reprezenta un mic adăpost de civilizație.

– Tata e de părere că am irosit totul. Acum am renunțat la înot.

– Ei bine, nu e treaba mea să ți-o spun, dar pe lumea asta există și alte lucruri în afară de a înota foarte repede. Te așteaptă multe vieți posibile și diferite. Cum spuneam săptămâna trecută, ai putea deveni glaciolog. Am făcut niște investigații și...

Atunci a sunat telefonul.

– O clipă, a șoptit doamna Elm. Trebuie să răspund.

Un moment mai târziu, Nora o urmărea pe doamna Elm vorbind la telefon.

– Da. Acum e aici.

Fața bibliotecarei s-a schimonosit, șocată. S-a întors cu spatele la Nora, dar cuvintele ei au răsunat în încăperea tăcută.

– Oh, nu! Nu! Dumnezeule! Desigur...

Nouăsprezece ani mai târziu

Bărbatul de la ușă

Cu douăzeci și șapte de ore înainte să moară, Nora Seed ședea pe canapeaua ei ponosită, scormonind pe internet prin viețile fericite ale altora și așteptând să se întâmple ceva. Și atunci, ca din senin, chiar s-a întâmplat ceva.

Cineva, din cine știe ce motiv, a sunat la ușă.

O clipă, Nora s-a întrebat dacă n-ar fi mai bine să nu răspundă. La urma urmei, se îmbrăcase deja pentru noapte, cu toate că era abia ora nouă. Brusc, a devenit conștientă de tricoul ei lăbărțat, cu mesaj ecologist, și de pantalonii de pijama în carouri.

Și-a pus papucii, ca să pară cât de cât civilizată, și a descoperit că la ușă se afla un bărbat, și încă unul pe care îl cunoștea.

Era înalt și deșirat, cu chip blând, de copil, dar avea ochi ageri și inteligenți, de parcă ar fi văzut prin obiecte.

Se bucura să-l vadă, deși o surprindea oarecum apariția lui, în special pentru că purta echipament de sport și arăta încins și transpirat, în ciuda vremii reci și ploioase. Odată ajunsă față-n față cu el, Nora s-a simțit și mai șleampătă decât se crezuse cu doar cinci secunde mai devreme.

Dar, de o vreme, se simțea singură. Și, cu toate că studiase destulă filozofie existențială ca să se convingă că singurătatea este o latură fundamentală a naturii umane într-un univers esențialmente lipsit de sens, îi părea bine că-l vede.

– Ash! a exclamat ea, zâmbind. Te cheamă Ash, nu?

– Da. Așa mă cheamă.

– Ce cauți aici? Mă bucur să te văd.

Acum câteva săptămâni, se așezase să cânte la pianul digital, iar el, care alerga pe Bancroft Avenue, o văzuse pe fereastra

apartamentului cu numărul 33A și îi făcuse cu mâna. Cu ani în urmă, o invitase la o cafea. Poate că intenționa să o invite din nou.

– Și eu mă bucur să te văd, i-a zis el, deși fruntea lui încruntată nu sugera același lucru.

De fiecare dată când vorbise cu el la magazin, păruse relaxat, dar de astă dată vorbea pe un ton grav. Ash s-a scărpinat pe frunte, apoi a scos un sunet, dar nu a reușit să articuleze un cuvânt întreg.

– Ieși la alergat?

Ce întrebare inutilă! Evident că se ducea să alerge. Totuși, momentan, Ash se simțea ușurat să poată spune ceva banal.

– Da. Particip la semimaratonul din Bedford. Are loc duminică.

– Ah, da! Grozav! Mă gândeam să particip și eu la un semimaraton, dar apoi mi-am amintit că detest alergatul.

Sunase mai amuzant în mintea ei decât atunci când dăduse glas ideii. Și nici măcar nu ura alergatul. Însă o îngrijora expresia lui serioasă. Tăcerea devenea mai mult decât bizară.

– Mi-ai zis că ai o pisică, a rostit el într-un târziu.

– Da. Am o pisică.

– Parcă îmi amintesc cum o cheamă. Voltaire. E un motan brun-roșcat?

– Da. Îl strig Volts. Voltaire i se pare prea pretențios. S-ar zice că nu e deloc fascinat de filozofia și de literatura franceză a secolului al optsprezecelea. E mai cu picioarele pe pământ. Mă rog... Pentru o pisică.

Ash și-a coborît privirea spre papucii ei.

– Mă tem că a murit.

– Poftim?

– Zace nemișcat la marginea drumului. I-am citit numele pe zgardă; cred că l-a lovit o mașină. Îmi pare rău, Nora.

Era atât de speriată de schimbarea bruscă de emoție, încât continua să zâmbească, de parcă zâmbetul ar fi putut s-o rețină în lumea pe care tocmai o părăsise, în care Volts încă trăia și în

care acest bărbat, căruia îi vânduse cărți cu partituri pentru chitară, sunase cu alt motiv la ușa ei.

Ash, și-a amintit ea, era chirurg. Nu veterinar, ci chirurg generalist. Dacă el zicea că cineva a murit, atunci cel mai probabil așa era.

– Îmi pare foarte rău.

Pe Nora a copleșit-o o durere familiară. Doar că sertralina[1] o împiedica să plângă.

– Oh, Doamne!

Abia respirând, a ieșit pe dalele crăpate și umede de pe bulevardul Bancroft și a văzut biata creatură cu blăniță roșcată zăcând lângă bordură, pe macadamul lucios de la ploaie. Capul ei atingea ușor trotuarul, iar picioarele îi erau întinse în spate, de parcă pornise în urmărirea unei păsări imaginare.

– Oh, Volts! Oh, nu! Oh, Doamne!

Știa că ar trebui să simtă milă și disperare pentru prietenul ei motanul – și chiar simțea –, dar mai era ceva. În timp ce se holba la expresia liniștită și încremenită a lui Voltaire – acea absență totală a durerii –, un sentiment inevitabil o cuprindea din întuneric.

Invidie.

---

[1] Substanță activă din componența unor medicamente antidepresive (n. tr.).

Teoria Corzilor

Cu nouă ore și jumătate înainte de a se hotărî să moară, Nora a întârziat în schimbul de după-amiază de la Teoria Corzilor.

– Îmi pare rău, i-a spus lui Neil, în cămăruța cât o cutie, dezordonată și fără ferestre, pe care-o numeau birou. Mi-a murit pisica. Aseară. A trebuit să o îngrop. În fine, m-a ajutat cineva să o îngrop. Dar apoi am rămas singură în apartament, am uitat să pun ceasul să sune și m-am trezit abia la prânz, așa că a trebuit să mă grăbesc.

Totul era adevărat și înfățișarea ei – nemachiată, cu părul abia strâns într-o coadă improvizată, îmbrăcată cu rochia reiată verde, cumpărată la mâna a doua, pe care o purtase la muncă toată săptămâna, asortată cu aerul general de disperare obosită – îi întărea spusele.

Neil a ridicat privirea din calculator și s-a lăsat pe spate în scaun. Și-a împreunat mâinile sub bărbie, cu degetele arătătoare închipuind o clopotniță, de parc-ar fi fost Confucius meditând la un adevăr filozofic profund despre univers, și nu șeful unui magazin de instrumente muzicale stând de vorbă cu un angajat care întârziase la muncă. Pe peretele din spatele lui se afla un poster cu formația Fleetwood Mac, al cărui colț din dreapta sus se dezlipise și atârna asemenea urechii unui cățeluș.

– Ascultă, Nora, îmi placi.

Neil era un tip inofensiv. Un pasionat de chitară, în vârstă de vreo cincizeci de ani, căruia îi plăcea să spună glume proaste și să asculte în magazin albume vechi de-ale lui Bob Dylan.

– Și știu că ai dezechilibre mintale.

– Toată lumea are dezechilibre mintale.

– Știi tu la ce mă refer.

– Mă simt mult mai bine în general, a mințit ea. Nu iau tratament. Doctorul zice că e o depresie situațională. Doar că în ultima vreme am parte întruna de situații... noi. Dar nu mi-am luat nicio zi de concediu medical pentru asta. Mai puțin atunci când mama... Da. Mai puțin atunci.

Neil a oftat. Când făcea asta, scotea un soi de fluierat pe nas. Un bemol de rău augur.

– De când lucrezi aici, Nora?

– De doisprezece ani și... – o știa prea bine – ... unsprezece luni și trei zile. Cu întreruperi.

– E o perioadă lungă. Am senzația că îți este menit să faci lucruri mai bune. Ai aproape patruzeci de ani.

– Am treizeci și cinci.

– Ai atâtea talente. Predai lecții de pian...

– Unei singure persoane.

El și-a îndepărtat o firimitură de pe pulover.

– Îți imaginai că vei rămâne blocată în orașul natal și că vei lucra într-un magazin? Știi tu, când aveai paisprezece ani... Ce visai să devii?

– La paisprezece ani? Înotătoare.

Fusese cea mai rapidă înotătoare de paisprezece ani la bras și pe locul doi la stilul liber. Își amintea că urcase pe podium la Campionatul Național de Înot.

– Și ce s-a întâmplat?

Ea i-a povestit pe scurt.

– Era multă presiune.

– Și, cu toate acestea, presiunea ne formează. La început ești cărbune, iar presiunea te transformă în diamant.

Nora nu i-a corectat cunoștințele în materie de diamante. Nu i-a explicat că, deși atât cărbunele, cât și diamantul conțin carbon, cărbunele e prea impur ca să poată deveni diamant, indiferent de presiune. După toate datele științifice, ce e cărbune la început tot cărbune rămâne. Poate că asta era o lecție de viață adevărată.

Și-a netezit o șuviță de păr negru-cărbune desprinsă din coadă.

– Ce vrei să spui, Neil?

– Nu e niciodată prea târziu să-ți urmezi visurile.

– Sunt sigură că pentru acesta e prea târziu.

– Ești o persoană foarte calificată, Nora. Ai o licență în filozofie...

Nora și-a plecat privirea, studiindu-și insistent aluniița de la mâna stângă. Aluniița aceea trecuse prin tot ce trecuse și ea. Și rămânea acolo, nepăsătoare. Nefiind altceva decât o simplă aluniță.

– Sinceră să fiu, Neil, nu există o cerere *masivă* de filozofi în Bedford.

– Ai fost la facultate, ai petrecut un an la Londra, apoi te-ai întors.

– N-am prea avut de ales.

Nora nu dorea să discute despre răposata ei mamă. Și nici măcar despre Dan. Faptul că Nora se răzgândise cu doar două zile înainte de nuntă i se părea lui Neil cea mai fascinantă poveste de dragoste după cea dintre Kurt și Courtney.

– Cu toții putem alege, Nora. Liberul-arbitru există.

– Ei bine, nu și dacă ai o abordare deterministă asupra universului.

– Dar de ce *aici*?

– Fie veneam aici, fie mergeam la Centrul de Ocrotire a Animalelor. Aici, salariul e mai bun. Și, în plus, știi tu... muzica.

– Ai avut o trupă. Împreună cu fratele tău.

– Da. The Labyrinths. Dar nu prea aveam succes.

– Fratele tău susține altceva.

Nora era surprinsă.

– Joe? Cum ai...

– Și-a cumpărat un amplificator. Marshall DSL40.

– Când?

– Vineri.

– A fost în Bedford?

– Dacă nu cumva a fost o hologramă. Ca în cazul lui Tupac.

Probabil că l-a vizitat pe Ravi, și-a zis Nora. Ravi era cel mai bun prieten al fratelui ei. Joe renunțase la chitară în favoarea

unei slujbe în IT pe care o ura și se mutase în Londra, iar Ravi rămăsese în Bedford. Acum făcea parte dintr-o trupă care cânta coveruri, pe nume Slaughterhouse Four, și dădea mici spectacole prin cârciumile din oraș.

– Da. Interesant!

Nora era aproape sigură că fratele ei știa că vinerea e ziua ei liberă. Gândul acesta o rodea.

– Sunt fericită aici.

– Doar că nu e chiar așa.

Neil avea dreptate. Un rău lăuntric o măcina. Mintea ei nu-și găsea liniștea. Nora a zâmbit ceva mai larg.

– Vreau să zic că sunt fericită la slujbă. Fericită în sensul de mulțumită. Neil, am nevoie de slujba asta.

– Ești un om bun. Te preocupă soarta lumii. Soarta oamenilor fără adăpost, a mediului înconjurător.

– Am nevoie de un loc de muncă.

Neil revenise la poziția gânditoare de mai înainte.

– Ai nevoie de libertate.

– Nu vreau libertate.

– Nu suntem o organizație nonprofit. Deși trebuie să recunosc că într-acolo ne îndreptăm cu pași repezi.

– Neil, are cumva legătură cu ce ți-am spus săptămâna trecută? Că ar trebui să faci modernizări? Am câteva idei despre cum să aduci oameni tineri...

– Nu, a întrerupt-o el, cu o atitudine defensivă. În trecut, magazinul nostru nu vindea decât chitare. Teoria corzilor, înțelegi? Am diversificat produsele. Am făcut afacerea să funcționeze. Doar că, în vremuri grele ca acestea, nu te pot plăti ca să-mi alungi clienții cu mutra ta plouată.

– Poftim?

– Nora, mă tem că...

A făcut o pauză, cam cât ți-ar lua să ridici un topor în aer, apoi a continuat:

– Sunt nevoit să te concediez.

A trăi înseamnă a suferi

Cu nouă ore înainte de a se hotărî să moară, Nora rătăcea fără țintă prin Bedford. Orașul era o bandă rulantă a disperării. Sala de sport cu tencuială decorativă din pietricele, în piscina căreia răposatul ei tată o urmărise cândva înotând, restaurantul mexican la care îl dusese pe Dan să mănânce *fajitas*, spitalul în care fusese tratată mama ei.

Cu o zi în urmă, Dan îi trimisese un mesaj.

Mi-e dor de vocea ta, Nora. Putem să vorbim? D x

Ea îi răspusese că are *o febră incredibilă* (foarte amuzant). Și, cu toate acestea, îi era imposibil să-i scrie altceva. Nu pentru că nu ar mai fi simțit nimic pentru el, ci tocmai pentru că simțea. Și nu putea să riște să-l rănească din nou. Ea îi distrusese viața. *Viața mea e un haos*, îi spusese el în câteva mesaje trimise la beție, la scurt timp după ce ea renunțase la nuntă, cu doar două zile înainte.

Universul tindea spre haos și entropie. Asta era termodinamica de bază. Poate că era și existența de bază.

Îți pierzi slujba, după care urmează și alte rahaturi.

Vântul șoptea printre copaci.

A început să plouă.

Nora s-a îndreptat spre magazinul de reviste și ziare, copleșită de senzația profundă – și, întâmplător, *corectă* – că în curând lucrurile aveau să ia o întorsătură și mai urâtă.